

sakāw atihkwak saskāciwanohk

sakāw atihkwak (*Rangifer tarandus caribou*) misiwī ayāwak saskāciwanohk pokīspī ī-itaskīwinithik, namōwitha tāskoc apiscacihkosak kā-piponithik poko kā-takosihkwāw. kánata kī-akimīwak sakāw atihkwa tāskōc “pokīspī kita-namatīthit” ōma askīwin 2002.

kīsinākosicik

sakāw atihkwak nawac misikitiwak ithikohk apiscacihkosak ikwa asici apisimōsoswak māka nawac apisīsiwak ithikoh wāwāskīsiwak kīspihcikiticik. sakāw atihkwak mamahkihtiskanīwak iyāpiwak ikwa piyakwan mīna nōsisak ikwa wāpitīwiwīskwasīwinākosiwak mīna mosciwīskwasīwinākosiwak ikwa wāpiskikwayawīwak.

kā-itahkamisicik

sakaw atihkwak osāmpoko misiwī kīwītinohk ayāwak saskāciwanohk ita ī-sakāk. ōtī isko kā-ayācik kīwītinohk isi cikahikan sākahikanihk (Wollaston) ikwa Athabasca ikwa sāwanohk ōtī isi Hudson Bay kīcikātīk macikīsikanohk itihkī, kīwītinohk ohci kīstapīnānihk (Prince Albert) tāwāyihk ōma tipahaskān, ikwa kīwītinohk isi paskwāwi-sākahikanihk apīcikīwītinosihk itihkī (wāpāhta askīwasinahikan). namōwitha tāskōc apiscacihkosak, namwāc pimōtīhowak sakāw atihkwak, māka ita kā-

ayācik tāpitaw papāmohtīwak. mistahi askiy āpacihtāwak ita kā-ayācik (300 kakāhkī-tipahaskāna), ī-asiyaticik kā-pimōtīhocik māka āskaw niyānan ahpō mitātaht pisiskiwak tahtasiwak, āskaw māka mīna pā-piyakowak.

sakāw atihkwak mithwīthihamwak nawac ita ī-ithināhtikoscāthik, ī-minahikoscāthik, oskahtakāthik ikwa āhāspīs ī-cimasothit mistikwa ita ī-maskikowithik, sākahikanisīsa ikwa sākahikana ī-ayāthiki. wīmāskamwak nayīstaw ita kā-mītoskāk mīna nayīstaw ita kā-nīpīwicik kā-ayācik mistikwak kāti-oskī-nīhtāwikicik miscikosisak.

kā-piponithik, māwac ī-mithwīthihamkwāw ī-mīcīcik sakāw atihkwak mīthāpahkwana mistikohk kā-nīhtāwikithiki ikwa mohcihk wāpāstāskamikwa, ita ōko kā-ayācik ithināsīhtak, oskāthkwak, ikwa wākinākanak kā-sakasisocik. āskaw pānahākonīwak ita kita-miskahkwāw mīciwin. pokīspī ī-askīwithik, poko kīkwāy mīciwak ī-nīpīwithik, ikwa ī-thōskāthik kīkwāy kā-nīhtāwikihk tāskōc okohcākanaskosa, mītos ikwa atōspīwi-nīpiya, pasākanak, asisiya, oskihtīpakwa, maskosiya, maskīko-wāpikwanīsa, okinī-wāpikwanya, ikwa mīna mīnsahtikwa.

mahikana māwaci ī-kitamahikocik sakāw atihkwak. kotaka māka mīna nawawāstikwak tāskōc maskwak, pisiwak, mīscacākanisak, ikwa athisithiniwa.

wimāskawīwak oho kā-macitōtācocik atihkwāk wā-wāhthaw isi-pimotihowak sakāhk ikwa mīna ikā mistahi ī-asikāpawicik, ikosi ikwa ikā ī-wihci-miskawihcik. māka kīspin kā-wanāhtāwiht otihāwiniwāw nawac ikwa kita-aspīhikwak anihi kā-mācitōtācocik ikwa nāspici ikā tāti-mihcīticik.

kihtahtasicik

namōwitha ohcitaw mā-mihcītiwak sakāw atihkwak ita kā-ayācīk (nāntaw piyak atihk tāhto 20-30 cipahaskanisa? ī-isi kakāhkiyaki) – ati nōkwān ī-ati tahkiyayāk, ikosi piyahtak ī-ati mīskwaciayāk ōma sakāwaskiy ikwa maskī ita kā-ayācīk, piyahtak nihtāwikin kīkwāy. apīsī pokō ocawāsīmisiwak (piyak nōsīs, piyak oskāyīs) ikosi namōwitha kī-sawī-ohpīkīhitowak.

ōma askīwin 2000, kī-itīhīcīkātīw nāntaw 4,300 sakāw atihkwak ikī-ihīcīcocik ōta saskāciwanohk. ikā ikwathīkohk ikī-sawī-ohpīkīhitocik wītha ihīkohk wahthaw ī-itācihocik ī-misāthīk askiy ikwa mīna ī-papāmi-nitonahkwāw omīciwiniwāw iyakocih ikā kā-mihcīticik. ita ōma kāyācīk pokō kita-sakāthīk ikota kita-kī-piyāhtak ayācīk ikā kita-mīkoskācihīcocik awīya ikosi kita-kī-pimācihisowak.

kanawīhīcīkiwin

nahtā wanāhīkwak sakāw atihkwak athisithiniwa nōmakīs wanihtāwak ita ohci mīcisocik nānitaw kī-tāhkamīkīsihtit otihāwiniwahk tāskōc kā-kīskatahatikwīthit ita kā-ayācīk ahpo mīskanawa ikota kā-osihtāthit. iyakoni anihi tāskōc kā-kīskatahatikwāniwik kā-wanihtācīk acithaw animīta kohci-mīcisocik, māka mīna kā-nohcihtāniwik kīkwāy tāskōc otīnawa kā-thakīsihtāniwiki kā-kīhīci-wanihtācīk sakāw. kīhīci-mīskanawa ikwa mīskanāsa, ahpo ita kā-paskohtāniwik iskohtīwiwāpiya kā-pimāpīkamoki nawac wihci-mīskākwak athisithiniwa ita kā-kāsocik ikwa mīna kotaka kā-macitōtācocik ikosi ī-wanāhīcocik kā-wī-mīcisocik ikwa kā-wī-athwīpicik ikosi nawac ī-wihci-nīpahīcocik. wītha ikā kīthīpa ikī-ohpīkīcīk, nawac mistahi kā-wanāhīcīk nawac apīsī ati-ihītāwak.

Saskatchewan's Ministry of Environment kīsihtīhīkāsocik okīmāwin kā-kitāpatāhkwāw askiy ikwa sohki nawac kākwī-kanawīhimīwak sakāw atihkwa ikā kita-mīscīnīthit. ōma askīwin 1987, mītawīwi-māciwīn kī-kīpihtīnikātīw. anima askīwin 2000, sakāw atihkwak kī-itwāniwīn ōta saskāciwanohk tāskōc kīsiwak nawac kita-kitāpīmīhīcīk. ikwa mīna anima askīwin 2007, kī-osihtāniwīn masinahīkan tānīsī kita-kī-isi wīcīhīcīk saskāciwanohk okīmāwin ochi kita-pīmītsahīkātīk ōtī niyāk kita-ihītācīk atihkwak. ikwa mīna 2012 kīhīci-okīmāwinīhīk kī-wīcīhiwīwak ōho saskāciwanohk kā-itahkamīkīsihtit, wīstawāw ikī-othastācīk mīsiwī kānata “kāwī isi-wīcīhīcīk sakāw atihkwak (Rangifer tarandus caribou), sakāhk kita-mihcīticik”.

iyako anima okīmāwin mīkwāc wīcātoskīmīwak kīspāk-kīskīnwahamātowīna, kōmpāniwā, nīhīthawā ikwa āpihtawīkosāna ī-kākwī kīskīthīhtahkwāw nawac kīkwāy oko ohci sakāw atihkwak ōta tipahaskānīhīk. iyako anima ka-wīcīhīkonānaw kita-kīskīthīhtamāhīk kīkwāy tāskōc: nawac nā apīsī ati ihītāwak? tānīta ōma kā-pīmāhīkamīkīsiwicik? kīyāpic nā nānahīthīkohk otīnikwak ōho kā-māci-tōtācocik? tānīma itowak sakāw ita māwaci ī-mītho-ayācīk?

tāti-itōcīkātīk ikwa kita-wīci-pīkīswīmīhīcīk ōko kā-pīmīpathīhtācīk kīkwāy okīmāwak kā-sōniyāhīkākīcīk, nīhīthawak, āpihtawīkosānak ikwa kotakak kā-pakamīskācocik kīkwāy tānīsī kāwī-itōcīhīkātīk ōma ita kā-ayācīk atihkwak. iyakoni anihi kīsihtīhtamowīna kita-kīskīnohtahīwīkī tānīsī ōma kita-isi-kākwī mīthwāsīk ita sakāw atihkwak kā-ayācīk omīsī ōma kita-itōcīkātīk: katawā tīsi-otīnahtīkwāniwīk; kita-kīhīci-nāhonāniwīk oskāyī ita kīkwāy ī-mācihtāniwīk ikā kita-wanāhīcocik atihkwak; kita-kitāpahcīkātīkī kīhīci-mīskanawa, mīskanāsa, ikwa ita kā-paskohtāniwīk iskotīwiwāpiya kā-pimāpīkamoki; ikwa mīna nīkān isi-kāwī-isi-itōcīkātīk kīkwāy, tānīsī kāwī-isi-wīpīnikāniwīk askiy ohci, ita kā-ayācīk atihkwak ikwa mīna kita-mīthwāsīk ikwa kita-mīthwāyāmāhīk sakāw askiy.

kita-kitāpahcīkātīw ōma science ispī othīpathīhtāniwīkwāwī oho kīsihtīhtamowīna , ikwa mīna kāyāsī-kīskīthīhtamowīna ikwa oskī-kīskīthīhtamowīna kita-āpacihtāniwīnaw, ōtī niyāk kita-kītinīhīcīk sakāw atihkwak ōta kīwītīnohk saskāciwanohk. kā-mīthwāyāmāhīk ōma ohci askiy ohci kā-mihcīticik atihkwak ikwa mīna kā-mīthwāyācīk.

sakāw atihkwak ita kā-papāmi-ayācīk

